Elhunyt Lacsán Mihályné

Március 9-én, szombaton, életének 75. évében elhunyt *Lacsán Mihályné*, a forradalmi munkásmozgalom régi szegedi harcosa.

Lacsán Mihályné 1911. január 2-án született, szegény parasztszülők gyermekeként. Tízesztendős alig múlt, amikor a család megélhetéséért neki is munkát kellett vállalnia. Cipőfelsőrész-készítőként szabadult, s szinte gyermek volt akkor is, amikor bekapcsolódott a munkásmozgalomba. A Hétvezér utcai munkásotthon kapuján 1929-ben lépett be először, a dalárda tagja lett. A 30-as években, a cipőgyári munkások szervezkedésének hatására 1933-ban tagja lett a szociáldemokrata pártnak. Néhány évvel később, házasságkötése után, férje oldalán folytatta munkásmozgalmi tevékenységét. Rendszeres közreműködője volt 1945-től a szemináriumoknak, a párt ideológiai akcióinak, a felsővárosi pártházban pedig gondnoki teendőket látott el. Az MKP tagjai sorába 1947-ben lépett, vezetőségi tagja lett a Belváros II. pártszervezetnek. A szegedi városi békebizottságnak 1956-ig függetlenített titkára volt, s ebben az évben a városi pártbizottság póttagjává, 1958-ban pedig országgyűlési képviselővé is választották. Jelentős társadalmi tevékenységet fejtett ki, alapító tagja és aktív részese volt a demokratikus nőmozgalomnak, a Hazafias Népfront városi elnöksége és az Országos Béketanács tagja. Legutóbb a népfront városi bizottságának alelnöki tisztét töltötte be, s alig két hete még részt vett a városi elnökség ülésén.

Ilonka néni, aki számos kitüntetés, egyebek között a Szocialista Hazáért Érdemrend birtokosa, nincs többé. Emlékét mindenki megőrzi, aki csak ismerte.

Temetéséről később történik intézkedés.

MSZMP Szeged városi bizottsága

Számvetés

Küldöttgyűlést tartott tegnap, hétfőn a Dél-Tisza menti Áfész a Délép-munkásszálló ebédlőjében. Az 1984. évi működésről hangzott el beszámoló. Elmondták, hogy a múlt évre hirdetett üzletpolitikának megfelelően biztosították az áruellátást, Nehezítette munkájukat, hogy a nagykereskedelmi vállalatok saját szaküzleteket nyitottak, s így a hiánycikkeknek számító termékekből a szövetkezeti kereskedelem igényét csak csökkentett mértékben tudták kielégíteni.

A számvetés során elhangzott az is — többek között —, hogy az áfész ipari tevékenysége nem fejlődött a tervek szerint. Tájékoztattak arról: egységeik többsége régi, rossz állagú épületben működik. Ezek fenntartása rendkívül költséges.

Az idei célkitűzésekről szólva megtudtuk, hogy az elhányagolt üzleteket folyamatosan korszerűsítik. Felújításra, illetve karbantartásra 1985-ben 10 millió forintot biztosítanak. A küldöttgyűlésen úgy ítélték meg, hogy jelentős nyereségtartalékkal rendelkeznek, s jó kollektív munkával lényegesen nagyobb eredményt is elérhetnek.

A köznevelés négy évtizede

Tudományos ülés az Országos Pedagógiai Intézetben

Hazánk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából tudományos üléssorozat kezdődött hétfőn az Országos Pedagógiai Intézetben. Négy alkalommal — március 11., 14., 18. és 21-én — előadások és korreferátumok *foglalkoznak a magyar köznevelés négy évtizedes fejlődésével*, eredményeivel, problémáival, és a továbbfejlesztés lehetőségeivel. A 16 főelőadás átfogja a köznevelés nagy területeit, a neveléstudomány és a pedagógiai kutatások kérdéskörét.

A tudományos ülésszakot *Szabolcsi Miklós*, az OPI főigazgatója nyitotta meg, majd *Köpeczi Béla* művelődési miniszter adott áttekintést a magyar köznevelés fejlődésének négy évtizedéről. Előadásában többek között megállapította, hogy *az oktatást, a nevelést az elmúlt negyven évben* a tartalmi, a módszerbeli, s az intézményrendszerbeli *folyamatos változás jellemezte*. A társadalom gazdasági és politikai fejlődése az oktatást is arra késztette, hogy időről időre keresse a megújulás lehetőségét. *Az állandó változások azonban kétségkívül feszültségeket is okoztak*, amelyek megterhelték a pedagógustársadalmat. A miniszter hangsúlyozta: életmódunkban az utóbbi évtizedekben példátlanul gyors fejlődés következett be, s így objektív szükségszerűség az oktatási szféra állandó megújulása. A szocialista kulturális forradalom ugyanakkor lehetővé tette azt is, hogy az oktatás és a kultúra egésze részt vegyen a társadalom fejlődésének folyamatában.

A továbbiakban Köpeczi Béla rámutatott, hogy *1945 óta nagy mennyiségi fejlődés is történt:* napjainkban az iskolaköteles korosztályok 95 százaléka elvégzi a 8 általánost. Jelenleg a nemzeti jövedelem 4,5 százalékát fordítjuk oktatási célokra, s a meglevő számos gond ellenére megállapítható, hogy az elmúlt negyven évben sokat fejlődött nevelésügyünk, tartalomban és formában egyaránt. Az egyik legfontosabb tényező, hogy az oktatásban a felszabadulás után minden korábbinál *fontosabb szerepet kapott a tudományosság, az új eredmények hasznosítása.* Napjainkban ennek még nagyobb jelentősége van, mert a technikai fejlődés eddig nem látott mértékben felgyorsult. *Az új oktatásfejlesztési elképzelések többek között a pedagógiai munka hatékonyságának javítását tűzték célul*, s ezért is helyezik előtérbe a pedagógusképzés színvonalának emelését és a továbbképzés megszervezését. A miniszter hangsúlyozta azt is, hogy a fejlesztési program hosszabb távra, 15—20 évre szólóan határozza meg a célokat. A következő évek feladata ezek valóra váltása. Növekednie kell az általános műveltség színvonalának, differenciált fejlesztés, időről időre megújítható ismeretanyag-szükség.

Mindehhez azonban *elengedhetetlen* — mutatott rá végezetül Köpeczi Béla —, *hogy helyreállítsuk a műveltség társadalmi presztízsét, és megfelelő személyi és anyagi feltételeket teremtsünk a tervek végrehajtásához.*

A tudományos üléssorozaton foglalkoznak majd a nevelés-oktatás eddigi fejlődésének általános tendenciáival, a közoktatás-politika és az irányítás alakulásának kérdéseivel, valamint az oktatás és a gazdaság összefüggéseinek vizsgálatával. Előadások hangzanak el az iskola belső életével kapcsolatban, és áttekintenek számos fontos elvi és módszertani problémát is. A pedagógiai kutatások alakulásával foglalkozó előadások főleg a tartalmi továbbfejlesztést befolyásoló témákat dolgoznak fel.

A négy évtizedes fejlődés tanulságait összegző tudományos tanácskozás tapasztalatai segítik majd a köznevelés fejlesztési terveinek megvalósítását, s a közeli és távlati kutatási feladatok meghatározását is. (MTI)

DAK-vég(szó)

képernyő

Nem lesz több *Dél-alföldi Krónika*, és nem lesz több *Pannon Krónika* sem. Ne tessék félreérteni, nem valami újabb műsoridő-csökkentésről, a szegedi és a pécsi stúdióra kitalált takarékossági intézkedésről van szó. Az említett „anyagok" *nem vesznek el, csak átalakulnak.* Április másodikától mindkét stúdió (és Budapest is) a saját régiójának szerkeszt majd műsorokat. Az elektronikus tájékoztatásban valami újat, eddig nem létezőt, *minőségi változást* jelent *a regionális adások bevezetése.* Ennek lényegéről, mikéntjeiről, a szegedi tervekről hamarosan részletesen beszámolunk ezeken a hasábokon. Egyelőre annyit: a szentesi adó körzetében, Bács, Békés, Szolnok és természetesen Csongrád megyében, *április 2-től hetenként félórában a 2-es műsoron* e megyék életéről tájékozódhatunk. Ugyanebben az időben a dél-dunántúliak a pécsi stúdió műsorát nézhetik a 2-esen, a Pest környékiek a budapesti regionális adás programjait. A „nagytévé" megkezdi örvendetes „osztódását", megfelelően annak a közismert ténynek, miszerint a *helyi újságírás szerepe világszerte, nálunk is, folyvást növekszik* . . .

Ám ezúttal beszéljünk még egy kicsit a kedden utoljára látott DAK-ról. Pontosabban e kilencéves, televíziónkban *sajátos* műsortípusról. Mely attól volt speciális a műsorrengetegben (akárcsak a Pannon Krónika), hogy — megint csak a tájékoztatás minőségi ugrásával — a vidéken, Szegeden (Pécsett) létrehozott stúdió szolgáltatta. *Országos érdeklődésre számot tartó helyi jelenségekről*, eseményről szólt — szándék szerint. Három megyéből keresett modelleket, egyedi és általánosítható fejlődési jelenségeket, meg gondokat, bajokat. Mondanom sem kell: *több-kevesebb sikerrel*, mert ilyen ennek a dolognak a természete.

A DAK-sors sem alakulhatott másként, mint a stúdiósors. Kezdetben se szeri, se száma bonyodalmakkal, amolyan *tanuló időszak* tanúi lehettünk, aztán, hogy *lassan szakemberek nevelődtek* az itteni tévés műhelyben, a körülmények, a munkafeltételek is javultak — éppoly *„felnőtté" váltak a DAK-félórák*, mint a másféle, szegedi műsortípusok. Emlékszem *jó riportokra*, melyeket talán inkább méltányol a tévésekkel hasonló cipőben járó, helyi újságnak dolgozó zsurnaliszta, mint a „nagytévé" belpolitikai riportjait általában. Mert tudván tudja: itt élni-dolgozni, és innen tudósítani, valamint másutt (mondjuk a fővárosban) élni-dolgozni és innen tudósítani, az — nem egyenlő! Sok oka lehet annak, hogy voltak persze *rossz riportok* is. A tanuló időszakot már emlegettem, a „helyiség" szorításait is, és az egyéni rátermettség, invenció, bátorság szintúgy meghatározó ebben a műfajban. A DAK-ban számolhatatlanul sok újságíró és „majdnem újságíró" próbálgathatta magát, s bár e tény önmagában is gyakorta a minőségromlás kockázatával járt, szerencse, hogy vállalták az erre illetékesek. E *nyitottságnak* (melyben persze a kényszerűség is szerepet játszott, hiszen a belső emberek sosem elegek mindenütt jelen lenni) több haszna mutatkozott. Többféle műfaj (tessenek emlékezni például a mára már kikopott, de annak előtte igen tartalmas „Jegyzet" rovatra), többféle arc, szín, hangulat, s főleg téma, hír került így a havi blokkokba. Apropó, hírek! Vagy inkább: *hírcsokrok!* Alighanem a legproblematikusabb részletei voltak e félóráknak, inkább amolyan sárgásbarnás, megfáradt színűek, némi örökzölddel, mint harsány üdezöldek . . . De hát hogyan lehet (ilyen remesen hosszú „átfutási idővel") friss hírekkel traktálni a nagyérdeműt — egy elmúlt, teljes hónapról?

Mindent összevetve: *a sokévi DAK-átlag alighanem jobb volt, mint eme mostani, utolsó adásból gondolhatnánk.* Mert ez a keddi — elég balul sült el. Nem merészkedem összehasonlítani a pénteken sugárzott, ugyancsak „korszakzáró" Pannon Krónikával, nehogy azt tessék hinni, hogy a pécsieké általában is hajazza a szegedi teljesítményeket, hiszen ez nem igaz. Viszont bizonyosnak tetszik, hogy *kellő átgondoltság hijával* volt, sajnos, ez a műsor, amolyan semmilyen-riportokkal, amikben beszélnek, de nemigen tudni, miért éppen ezt, és miért éppen most . . . Korántsem az ilyenkor csábító visszapillantós, önünneplős jelleget hiányoljuk; „csak" — mint néhányszor a múltban — a valódi riportokat, tudósításokat, híreket. Mi más lehetne méltó — záróakkordként?

A műsor munkatársi gárdája másféle feladatok előtt áll. A felelős szerkesztő *Pavlovits Miklós*, a legtöbbet szerepelt műsorvezetők: *Király Zoltán* és *Olajos Csongor — Fuzik János*sal együtt — a regionális adások egy-egy stábját vezetik ezentúl, felelős szerkesztőként. Nekik, és az itt nem emlegetett más „DAK-munkásoknak" is: *sok sikert!*

Sulyok Erzsébet

Közelben

rádiófigyelő

A rádió *Földközelben* című műsora legutóbb pénteken a Kossuth-adón jelentkezett. Őszintén szólva, eddig még soha nem hallgattam meg ezt a programot, így hát azt sem tudhatom, miféle kialakult, hagyományos szokásrendszer jegyében épül föl általában, hogyan tölti ki műsoridejét (ami most kereken harminc perc volt). Mindenesetre a mostani alcím — *Sz. Lukács Imre barátaival* — már a kezdet kezdetén arra kellett indítson, hogy nemcsak a még soha nem hallottnak kijáró kíváncsisággal, de különleges, ha úgy tetszik, felfokozott érdeklődéssel üljek a készülék elé. S hogy nem kellett csalódnom, sőt, voltaképpen megnyugtató érzésekkel állhattam föl félóra múltán, az mindenekelőtt — egy igen-igen figyelemreméltó alkotói alapállás tükrözésének köszönhető.

Noha Sz. Lukács Imre Szegeden él, éppoly sűrűn járja a közelebbi és távolabbi vidéket, mint azok a társai — hadd utaljak most csak a közelmúltban vaskos kötettel előrukkolt *Horváth Dezsőre* —, akikkel léptenyomon találkozni lapunk szerkesztőségében is. Eddig hat könyve jelent meg. Az Alföldön élünk, tanyás-falvas, históriailag egyáltalán nem urbánus jellegű vidéken: ez az alaphelyzet profilt meghatározó is. És a származás, az ősök szellemujjainak intései predesztinálták Sz. Lukács Imrét arra is, hogy a *Zala Simon Tibor* által szerkesztett-vezetett műsorban két közeli barátját vidékjáró barangolásaiból válassza ki. *Kiss István*, az apátfalvi Aranykalász, *Molnár Lajos*, a szentesi Május 1. téesz elnöke úgy beszélt, ahogyan a parasztsággal mélyen azonosuló embernek beszélnie kell, légyen író-újságíró, mezőgazdasági szakember vagy egyszerűen csak érdeklődő értelmiségi. „Ez a szövetkezeti mozgalom megérdemelné, hogy emléket állítsanak azoknak a parasztoknak, akik mindent, ezer évet adtak oda érte" — mondta egyikük, másikuk meg imponáló őszinteséggel vallotta meg, hogy kezdetben úgy félt a téesztől, mint ördög a tömjénfüsttől, s erre minden oka meg is volt. Fölvázolták (igen elgondolkodtatóan) a mindenkori jó vezető kritériumait is, azért oly meggyőzően, mert minden szavukon érződött: megszenvedett és megtapasztalt igazságok sorozatát tolmácsolják.

Vallott persze az író is. Akinek legfőbb célja, hogy tollával megbecsülést szolgáltasson ezeknek az embereknek. Aki szerényen elmondta, hogy írásaiban a dokumentumok a fikcióval keveredvén, tán kevésbé látványos, esztétikai értékben kevesebbet jelentő módszerekkel dolgozik, mert így látja megvalósíthatónak a valóság tiszteletét. És azt, hogy „nem csaltam". Nem drukker, hanem őseitől vállalt szellemi batyúval kitartóan lépdelő alkotó, aki az övéiért akar tenni azt, amit bír, amit lehet. Baráti monológjában talán az volt leginkább megragadó, hogy valahányszor önmagukról kezdtek beszélni, párt perc múlva önkéntelenül a parasztságra terelődött észkereküket járása, például arra az öregemberre, aki azt mondta: „azt a porcikámat egye meg a fene, amelyik ma már visszakívánja a hetven holdamat". Meg a többiekre, akikről a szeretetteljes azonosulás életközeli himnuszait mondták föl, szinte ösztönösen. Teljes kép adatott Sz. Lukács Imréről és barátairól is — így, ezért érte el célját a műsor, pontosan és hitelesen tükrözve azt a bizonyos attitűdöt, amire ma alighanem éppen akkora szükség van, mint eddig bármikor.

„Aki a sorsukkal nem tud azonosulni, az valahol jellembeli problémákkal küzd" — mondotta egyikük. S ha ehhez hozzágondoljuk *Illyés Gyula* mondatát is, miszerint jól írni jellemkérdés — talán már érthető, miért lehetett még külön is örülni ama eszmeiség közvetítésének, amit az Sz. Lukács Imréről és barátairól szóló Földközelben felmutatott.

Domonkos László

Befejeződött a diákszeminárium

Tengernyi problémával szembesültek azok, akik a március 8-tól 10-ig Szegeden megtartott *dél-alföldi regionális diákszeminárium*nak voltak résztvevői. Föltehető, a március 15-én Pécsett kezdődő dél-dunántúli találkozó részeseinek sem lesz könnyebb dolga, ugyanis sok olyan látens és mindennapi gond került itt elő, amelyek nem csupán Bács-, Békés- és Csongrád megyei sajátosságok, hanem általános érvényűek.

Így például, hogy az ország új fölparcellázása régiókra osztása legalább annyira vitatott, mint a meglevőé, a megyerendszeré. Vagy hogy a régiók gazdasági, társadalmi jelentősége minden központi és helyi kezdeményezés ellenére sem éri el az elfogadható szintet. Elgondolkodtatott az a kérdés is, hogy a régióközpontokban koncentrálódott szellemi erők milyen kisugárzó hatásúak. A kérdéseket és a válaszokat a leghivatottabbak adták-vették Szegeden. A házigazda JATE nemcsak a felsőoktatási intézmények oktatóit, hallgatóit, közművelődési felelőseit hívta meg, hanem egy-egy tudományág jeles képviselőjét is.

S a szemináriumon az sem volt közömbös, miként vélekednek a megyei tanácsok képviselői. Azt senki sem vitatta, központ és térülete egymás hasznára való érdekszövetségét a kultúra, a művelődés terén kötheti. Az összetartozást erősíthetik az egyetemek, főiskolák, a szellemi fellegvárak, amennyiben megtalálják az együttműködés egyébként igen nehezen föllelhető, kivitelezhető módjait.

A háromnapos diákszeminárium színvonalas programjaival az első erőpróbát kiállta. Megteremtette lehetőségét az ismerkedésnek, a közös problémák felvetésének, a tennivalók megfogalmazásának.

M. E.